

Konspekt

Praktyczne aspekty procedury prejudycjalnej, praktyczne stosowanie prawa wspólnotowego i bazy danych prawa wspólnotowego

Czego może dotyczyć pytanie prejudycjalne?

Pytanie prejudycjalne może dotyczyć:

1. Wykładni instrumentów prawnych UE;
2. Ważności instrumentów prawnych UE,

o ile rozstrzygnięcie tych kwestii jest zdaniem sądu orzekającego niezbędne do wydania wyroku.

[początek strony](#)

Na jakiej podstawie prawnej można wystąpić do ETS z pytaniem prejudycjalnym?

W zależności od tego, jakiego instrumentu prawnego UE dotyczy pytanie prejudycjalne podstawa prawna wystąpienia z pytaniem może być różna:

1. Art. 234 TWE w przypadku pytań dotyczących:
 - wykładni TWE;
 - ważności i wykładni aktów przyjętych przez instytucje Wspólnoty i EBC;
 - wykładni statutów organów utworzonych aktem Rady

(czyli - ogólnie rzecz ujmując - instrumentów należących do tzw. I filaru UE).

2. Art. 35 TUE w przypadku pytań dotyczących:
 - ważności i wykładni decyzji ramowych i decyzji przyjętych na podstawie Tytułu VI TUE;
 - wykładni Konwencji sporządzonych na podstawie Tytułu VI TUE;
 - wykładni środków wykonawczych do w/w konwencji (czyli ogólnie rzecz ujmując - instrumentów należących do tzw. III filaru UE).
3. Przepisy szczególne, zawarte w kilku wcześniejszych konwencjach UE dotyczących zarówno współpracy w sprawach cywilnych jak i karnych, np.:
 - Art. 1 Protokołu Pierwszego z 19 grudnia 1988 r. w sprawie interpretacji przez Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich Konwencji o prawie właściwym dla zobowiązań umownych, otwartej do podpisu w Rzymie dnia 19 czerwca 1980 r.

- Art. 1 Protokołu sporządzonego na podstawie artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie wykładni w trybie prejudycjalnym przez Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz. U. UE C 151, 20/05/1997, s.2-14)

[początek strony](#)

Kto może wystąpić do ETS z pytaniem prejudycjalnym?

Zakres podmiotowy uprawnienia do wystąpienia z pytaniem prejudycjalnym zależy od tego, na jakiej podstawie prawnej formułowany jest wniosek:

- w przypadku art. 234 TWE: każdy sąd krajowy, z wyjątkiem spraw objętych art. 68 TWE tj. dotyczących wykładni i ważności aktów przyjętych na podstawie Tytułu IV TWE, a więc dotyczących problematyki wizowej, azylowej, migracji i innych polityk związanych ze swobodnym przepływem osób (w tym przypadku takie uprawnienie przysługuje tylko sądowi, którego orzeczenie w danej sprawie nie podlega zaskarżeniu na podstawie prawa krajowego);
- w przypadku art. 35 TUE: w zależności od wyboru, jakiego dokona dane państwo członkowskie, może to być każdy sąd krajowy lub też każdy sąd, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego.
- w przypadku wskazanych wyżej przepisów szczególnych zamieszczonych w konwencjach: stosownie do regulacji zawartych w danym instrumencie.

[początek strony](#)

Czy wystąpienie do ETS z pytaniem prejudycjalnym jest prawem czy też obowiązkiem sądu?

W zależności od tego, na jakiej podstawie prawnej pytanie prejudycjalne jest formułowane i od jakiego sądu pochodzi wystąpienie z pytaniem, stanowi ono uprawnienie lub obowiązek sądu:

- w przypadku art. 234 TWE: sąd krajowy, którego orzeczenie w danej sprawie nie podlega zaskarżeniu według prawa krajowego, ma obowiązek przedstawienia pytania prejudycjalnego, jeśli uzna, że rozstrzygnięcie określonej kwestii jest niezbędne do wydania wyroku; wszystkie inne sądy krajowe są w takiej sytuacji jedynie uprawnione do wystąpienia z pytaniem;
- w przypadku art. 35 TUE: co do zasady wystąpienie z pytaniem prejudycjalnym do ETS jest jedynie uprawnieniem sądu, niezależnie od tego, czy od orzeczeń takiego sądu w danej sprawie podlega zaskarżeniu na podstawie przepisów prawa krajowego, chyba że samo państwo członkowskie w dodatkowym oświadczeniu zdecyduje, że w przypadku sądów krajowych, których orzeczeniu nie podlegają zaskarżeniu, wystąpienie z pytaniem będzie ich obowiązkiem nie uprawnieniem;

- w przypadku wskazanych wyżej przepisów zamieszczonych w konwencjach: z reguły jest to jedynie uprawnienie a nie obowiązek sądu.

[początek strony](#)

Czy mimo ciążącego na sędzie obowiązkowi wystąpienia z pytaniem prejudycjalnym można w pewnych przypadkach zaniechać jego kierowania do ETS?

Takie zaniechanie jest dopuszczalne w następujących przypadkach:

- gdy dane zagadnienie jest zasadniczo identyczne ze sprawą już rozstrzygniętą przez ETS; lub
- gdy dane zagadnienie nie ma znaczenia dla sprawy, tj. kiedy odpowiedź na pytanie, jakakolwiek by nie była, nie może wpłynąć w żaden sposób na wynik sprawy; lub
- gdy właściwe zastosowanie przepisu jest tak oczywiste, że nie pozostawia racjonalnych wątpliwości (doktryna *acte clair*).

[początek strony](#)

Na jakim etapie postępowania należy kierować pytanie prejudycjalne do ETS?

Pytanie prejudycjalne kierować należy dopiero na takim etapie postępowania, w którym sprawa została już dostatecznie wyjaśniona pod względem faktycznym i prawnym. Dopiero wówczas można bowiem z reguły ocenić, czy i jakie ewentualnie przepisy prawa UE mogą mieć rzeczywiście zastosowanie w danej sprawie. W praktyce oznacza to, że pytanie powinno być skierowane co do zasady dopiero po przeprowadzeniu całego postępowania dowodowego.

[początek strony](#)

W jaki sposób formułować pytanie prejudycjalne?

Pytanie należy sformułować w języku polskim (tłumaczenie na inne języki zapewniają służby translatorskie Trybunału). Powinno być ono sformułowane w sposób krótki i zwięzły a jednocześnie jasny i zrozumiały. Wystąpienie z pytaniem należy uzasadnić, a uzasadnienie powinno zawierać zwięzły opis stanu faktycznego w sprawie, omówienie regulacji prawnych mogących mieć zastosowanie, przedstawienie motywów, które skłoniły sąd do zadania pytania, a w razie potrzeby także przytoczenie stanowisk stron.

[początek strony](#)

Formę jakiej decyzji procesowej powinno przybrać pytanie prejudycjalne?

Wybór pozostawiony jest prawu danego państwa członkowskiego. Na gruncie polskiej procedury należy przyjąć, że pytanie prejudycjalne powinno przybrać formę postanowienia. Z uwagi na to, że ani kpc ani kpk nie przewidują możliwości zaskarżania tego rodzaju postanowień, trzeba przyjąć, że nie podlegają one zaskarżeniu.

[początek strony](#)

Jakie skutki procesowe powoduje wystąpienie z pytaniem prejudycjalnym?

Dopóki ETS nie udzieli odpowiedzi na zadane pytanie prejudycjalne nie może dojść do zakończenia postępowania przed sądem krajowym. Oznacza to, że postępowanie w sprawie należy zawiesić, ewentualnie odroczyć. Wydaje się, że cel, o którym mowa w zdaniu pierwszym, można osiągnąć przy zastosowaniu zarówno jednej, jak i drugiej instytucji. W przypadku procedury cywilnej obowiązujące przepisy kpc nie przewidują wyraźnej podstawy do zawieszenia postępowania w rozważanym przypadku. W tej sytuacji należałoby raczej skorzystać z instytucji odroczenia rozprawy (analogicznie jak w przypadku kierowania pytania prawnego do Sądu Najwyższego na podstawie art. 390 § 1 kpc). W przypadku procedury karnej możliwe jest natomiast zawieszenie postępowania w oparciu o ogólną podstawę sformułowaną w art. 22 § 1 kpk.

[początek strony](#)

Jakie dokumenty należy przesłać łącznie z pytaniem prejudycjalnym (postanowieniem o jego przedstawieniu)?

Sąd wnioskujący przesyła postanowienie o przedstawieniu ETS pytania prejudycjalnego oraz fakultatywnie wybrane według własnego uznania kopie najistotniejszych kart akt sprawy. Dokumenty te, podobnie jak i postanowienie nie wymagają tłumaczenia na inne języki. Postanowienie o przedłożeniu pytania prejudycjalnego i pozostałe dokumenty nie podlegają tłumaczeniu i przesyłane są wyłącznie w języku polskim. Postanowienie wraz z fakultatywną dokumentacją podlega tłumaczeniu przez służby translatorskie Trybunału na pozostałe języki urzędowe Unii Europejskiej i podlega doręczeniu wszystkim państwom członkowskim. Państwa członkowskie oraz organy UE mają prawo zajęcia stanowiska w przedmiocie pytań prawnych.

[początek strony](#)

Na jaki adres i w jaki sposób kierować pytania prejudycjalne?

Postanowienie wraz z w/w dokumentami, sąd przesyła obligatoryjnie listem poleconym bezpośrednio do Kancelarii ETS na następujący adres pocztowy:

Palais de la Cour de la Justice,

Bd Konrad Adenauer
L-2925 Luksemburg.
Tel: (352) 4303-1

oraz fakultatywnie (tj. oprócz listu poleconego)

a) faksem na następujący numer:

Fax: (352) 433766

albo

b) w formie listu elektronicznego na następujący adres

e-mail: ECJ.Registry@curia.eu.int

Uprzednie przesłanie dokumentacji za pomocą faksu lub poczty elektronicznej powoduje nadanie biegu sprawie przez ETS, o ile potem nastąpi doręczenie tej dokumentacji w formie listu poleconego. W przypadku przesyłania dokumentacji pocztą elektroniczną zalecane jest skanowanie wszystkich kart w taki sposób, ażeby na skanach widoczne były wszystkie podpisy i pieczęcie. Pliki przesyłane pocztą elektroniczną nie mogą być większe niż 4 Mb, co odpowiada około 30 zeskanowanym stronom. Pliki o większej objętości są automatycznie zwracane nadawcy i nie są uznawane za doręczone.

[początek strony](#)

Czy sąd krajowy, który przedstawił pytanie informowany jest przez ETS o kolejnych czynnościach podejmowanych w związku z jego rozpoznawaniem?

Kancelaria Trybunału przekazuje wnioskującemu sądowi, który przedstawił pytanie, kopie wszystkich istotnych dokumentów postępowania, sprawozdania z rozpraw, wnioski końcowe rzecznika generalnego oraz treść orzeczenia ETS.

[początek strony](#)

Jak długo trwa procedura odpowiedzi na pytanie prejudycjalne?

Obecnie średni czas rozpoznania wniosków przez ETS wynosi 22 miesiące od daty wpływu pytania prejudycjalnego.

[początek strony](#)

Czy sąd krajowy informuje ETS o treści swojego orzeczenia po uzyskaniu wyroku Trybunału?

Orzeczenie sądu krajowego wydawane po przeprowadzeniu postępowania w przedmiocie udzielenia odpowiedzi na pytanie prejudycjalne oraz wszelkie rozstrzygnięcia w postępowaniu odwoławczym przed sądami krajowymi należy doręczyć do wiadomości

Kancelarii Trybunału podając sygnaturę akt sprawy Trybunału, w której udzielona została odpowiedź na pytania sądu krajowego.

[początek strony](#)

Jakie są koszty postępowania przed ETS i kto ponosi te koszty?

Postępowanie przed ETS w przedmiocie udzielenia odpowiedzi na pytanie prejudycjalne jest wolne od opłat.

Linki do ważniejszych baz danych prawa europejskiego

EUR-Lex

<http://eur-lex.europa.eu>

Bezpłatna, oferowana przez Komisję Europejską, baza danych o prawie europejskim w 11 językach urzędowych zawierająca:

- pełne wersje tekstowe Dziennika Urzędowego UE (serie L i C) od 1998r.; (umożliwia szukanie według daty publikacji, numeru i roku Dziennika, słowach z tytułu lub tekstu szukanego aktu);
- pełne teksty Traktatów;
- pełne teksty przepisów całego prawa wtórnego (Legislation) ze skorowidzem (umożliwia szukanie według numeru dokumentu - każdy wydawany akt ma swój numer, daty publikacji, numeru i roku Dziennika, w którym akt opublikowano, słowach z tytułu lub tekstu szukanego aktu);
- całe orzecznictwo ETS i Sądu I instancji (umożliwia szukanie według: numeru sprawy; serii, roku publikacji i strony w European Court Reports, w którym orzeczenie opublikowano; stron postępowania; słowach z tekstu szukanego orzeczenia).

Baza zawiera już również tłumaczenia znacznej części aktów prawa UE na [język polski](#) i ten jej moduł jest systematycznie uzupełniany.

CURIA

<http://curia.europa.eu>

Bezpłatna, oferowana przez ETS, baza orzeczeń ETS i Sądu I instancji od lat 50-tych we wszystkich językach oficjalnych UE. Orzeczenia wydane od czerwca 1997r. mogą być wyszukiwane według różnych kryteriów: numer sprawy, data orzeczenia, strony postępowania, słowa w tekście orzeczenia, dziedzina prawa.

Poza tym orzecznictwo publikowane jest w European Court Reports - zbiorach orzecznictwa. ETS wskazał państwom przystępującym ok.860 swoich najważniejszych orzeczeń. Obecnie są one przedmiotem tłumaczenia w UKIE i zostaną wydane w "polskim" zbiorze orzecznictwa.

Inne użyteczne strony internetowe:

- <http://www1.ukie.gov.pl/dtc.nsf>
Stale uzupełniana baza Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej zawierająca dokumenty UE, przetłumaczone na język polski. Dokumenty występują w dwóch wersjach: zweryfikowanej i niezweryfikowanej, jednakże jak wykazuje praktyka, tłumaczenia mogą zawierać błędy.
- <http://www.ms.gov.pl/ue/ue.php>
Baza Ministerstwa Sprawiedliwości zawierająca m.in. przetłumaczone na j. polski teksty aktów prawnych UE z dziedziny międzynarodowej współpracy prawnej w sprawach cywilnych i karnych.